

Évközi 33. vasárnap

Lk 21,5–19

„Ne törjétek fejeteket”

Ez egy olyan újszövetségi apokaliptikus szöveg, amely az apokaliptika minden túlzása ellen fellép. Az ószövetségi prófétai műfaj Kr. e. a 3. századtól a Kr. u. a 3. századig meghatározta a prófétai beszédmódot. Erre példa számos ószövetségi és újszövetségi ún. apokrif irat. A történelemtől és annak végéről ún. „jelek” által töprengett az apokaliptikus szerző, akit leginkább az érdekelt, hogy az isteni beavatkozás milyen változást fog eredményezni a történelemben.

A műfaj eredetére vonatkozóan több spekuláció született. Egyesek perzsa eredetűnek vélik ezt a prófétai stílust, mások a papi körökből származtatják, de akadnak olyanok is, akik ezt a szemléletmódot a babiloni fogságból eredeztetik, és kiváltó okának az Isten Igéjébe vetett bizalom megrendülését tartják.

Az újszövetségi apokaliptika Jézus fellépésével és személyének történelmi értelmezésével kezdődik, de ettől különbözik a végidőre vonatkozó várakozás. Ennek legfőbb állítása, hogy Krisztus mint a történelem ítélő bírója diadalmasan visszatér a földre. Meg kell jegyezni, hogy Jézus a Keresztelő János által meghirdetett apokaliptikát fenntartásokkal kezelte. Ő maga ritkán tesz apokaliptikus kijelentéseket (például a végítéletről). Az Isten országának elérkezéséről szóló tanítása apokaliptikus, mert csak így tudja kifejteni országa történelem felettségét.

A bibliamagyarázók még nem egyeztették véleményüket a mai vasárnapi evangéliumról. Egyesek szerint a jeruzsálemi templom pusztulására, a zsidó világ végére, mások szerint viszont a keresztény világ leáldozására vonatkozik. Mindenesetre a képek a világban és a történelemben bekövetkezendő fordulatról beszélnek, a mulandó és az állandó, a veszendő és a megmaradó problémáját állítva elének. A szakasz képei kétségtelenül első jelentésükben a jeruzsálemi templom pusztulását szemléltetik. Talán tisztán profetikus szövegről van szó: Jézus megjövendölte, hogy a templom el fog pusztulni. De a templom pusztulását leíró félelmetes képek másodlagos jelentést is hordoznak. A kísérő események részleteit és tanácsait Jézus már nem a zsidó közösségnek, hanem követőinek címezte.

Sokan arról kezdtek gondolkodni, hogy mikor következnek be ezek az események. A látomás-irodalom újra teremtésében nagy szerepet játszott az, hogy noha a szövegben azt olvassuk, hogy „ne törjétek fejeteket”, a különböző jeleket azonosították a világvégével. Amikor az emberiség, vagy egyes közösségek apokaliptikus félelme felerősödött, az emberek koruk eseményeire vonatkoztatták a jeleket.

Pál a 2. tesszalónikai levélben kénytelen volt szembenézni ezzel a tévedéssel. Az általa alapított közösségben is sokan még saját életükben várták Krisztus visszatérését és a világ végét. Kr. u. a 6. századig nem csitult el ez a félelem, majd minden ezredfordulón újra fellángolt.

Két hibát követhetünk el e szöveg értelmezése kapcsán. Az egyik hiba, hogy mindenütt a világ végének jeleit látjuk, és a szimbolikus képeket valóságos katasztrófa-képeknek fogjuk fel. A másik hiba, hogy ezt az egész gondolkodást túlhaladott elképzelésnek tekintjük. Az elsőnek az lesz a következménye, hogy az Egyházat és az embereket különféle látnokok tartják indokolatlanul rettegésben, mindenütt jelenéseket sejtetve. Ha a másik végletbe esünk, akkor elsősorban berendezkedünk erre a világra, és nem gondolunk a végre. Nem mérlelgetjük a cselekedeteinket, hogy mi a maradandó, és mi a

veszendő bennük, mi az örök érték, és mi a veszendő. Az ilyen Egyház és az ilyen hívő csak cégérnek tekinti a keresztet, és jól hangzó szlogennek Jézus nevét, de a legjobb esetben is általános humanizmus szintjén marad meg. Próbáljuk elkerülni mindkét csapdát.

Az állhatatosak imája

Dicsőség a te hosszantűrésednek, Uram, aki leölésre vitetve nem is gondoltál védekezésre! Adj állhatatosságot, hogy a sérelmeket megélve megragadjuk az alkalmat, amit nyújtasz nekünk a rólad való tanúságtételre. Add szívünkbe a te békédet, hogy ne rettegjünk a világot érő csapásoktól, melyek lelkünket nem fenyegetik. Áldalak téged, aki társunkká szegődöttél az árulások idejére is! Adj nekünk szókimondást és cselekvő szívet, hogy ellene mondjunk ellenségeid ténykedéseinek, és meggátoljuk a rosszat. Ne féljünk elveszíteni életünket, hanem higgyük, hogy te úgy vigyázol ránk, mint szemed fényére. Amen.